

PROGRAM BUDOWY INFRASTRUKTURY INFORMACJI PRZESTRZENNEJ (IIP) W GŁÓWNYM URZĘDZIE STATYSTYCZNYM (GUS)

1. WIADOMOŚCI WSTĘPNE

1.1 CHARAKTERYSTYKA ORGANU WIODĄCEGO

1) Stanowisko, imię i nazwisko, dane adresowe organu wiodącego, podstawa prawna

Prezes Głównego Urzędu Statystycznego

Janusz Witkowski

Główny Urząd Statystyczny

Al. Niepodległości 208

00-925 Warszawa

j.witkowski@stat.gov.pl

tel. 48 22 608 31 00

Ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej, (Dz.U. z 2012 r. poz. 591).

Ustawa z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej (Dz. U. z 2010 r., Nr 76, poz. 489).

2) Stanowisko, imię i nazwisko, dane adresowe dotyczące punktu kontaktowego organu wiodącego

Dyrektor Departamentu Programowania i Koordynacji Badań

Janusz Dygaszewicz

Główny Urząd Statystyczny

Al. Niepodległości 208

00-925 Warszawa

j.dygaszewicz@stat.gov.pl

tel. 48 22 608 31 14

3) Lista tematów (części tematów) przyporządkowanych ustawą o IIP

Prezes Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) jest organem wiodącym dla dwóch tematów w III grupie tematycznej:

- jednostki statystyczne (*Statistical units*), rozumiane jako jednostki służące do rozpowszechniania lub wykorzystywania informacji statystycznych,
- rozmieszczenie ludności – demografia (*Population distribution — demography*), rozumiane jako geograficzne rozmieszczenie ludności, łącznie z poziomami aktywności i charakterystyką ludności pogrupowanej według siatki georeferencyjnej, regionu, jednostki administracyjnej lub innej jednostki analitycznej

1.2 STRUKTURA KOORDYNACYJNA I WYKONAWCZA

1) Jednostki organizacyjne realizujące program oraz ich role

Organem koordynacyjnym dla infrastruktury informacji przestrzennej jest Prezes GUS.

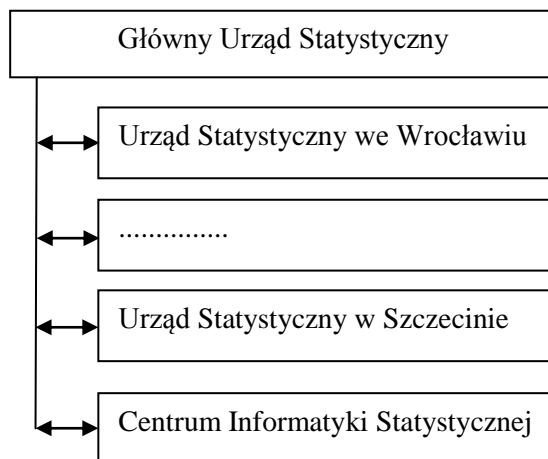
2) Jednostki współpracujące

Jednostkami współpracującymi przy tworzeniu infrastruktury informacji przestrzennej są: urzędy statystyczne oraz ich oddziały, a także Centrum Informatyki Statystycznej. GUS posiada 16 urzędów

statystycznych, które mają siedziby w miastach wojewódzkich. Ze względu na zróżnicowaną wielkość województw, niektóre z urzędów statystycznych posiadają własne oddziały terenowe, w których prowadzone są prace związane z tworzeniem IIP.

Centrum Informatyki Statystycznej posiada w swojej strukturze dwa zamiejscowe Zakłady w Radomiu i w Łodzi, które uczestniczą w realizacji części powierzonych zadań. Zadaniem CIS jest zapewnienie obsługi informatycznej służb statystyki publicznej w zakresie projektowania i programowania systemów gromadzenia, przetwarzania, opracowywania i udostępniania danych statystycznych, oraz w zakresie planowania, rozwoju i utrzymania infrastruktury informatycznej statystyki.

3) Schemat organizacyjny

1.3 PODSTAWY PRAWNE

1) Ustawy, rozporządzenia, inne przepisy

Podstawowym aktem prawnym regulującym działanie statystyki publicznej w Polsce jest ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. z 2012 r. poz. 591).

Ustawa określa zasady i tworzy podstawy rzetelnego, obiektywnego, profesjonalnego i niezależnego prowadzenia badań statystycznych, których wyniki mają charakter oficjalnych danych statystycznych, oraz ustala organizację i tryb prowadzenia tych badań i zakres związanych z nimi obowiązków.

W ustawie określono również kompetencje Prezesa GUS do prowadzenia krajowego rejestru urzędowego podziału terytorialnego kraju (TERYT). Rejestr ten obejmuje systemy:

- 1) identyfikatorów i nazw jednostek podziału terytorialnego,
- 2) identyfikatorów i nazw miejscowości,
- 3) rejonów statystycznych i obwodów spisowych,
- 4) identyfikacji adresowej ulic, nieruchomości, budynków i mieszkań.

Aktem prawnym uszczegóławiającym prowadzenie rejestru TERYT jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia, stosowania i udostępniania krajowego rejestru urzędowego podziału terytorialnego kraju oraz związanych z tym obowiązków organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 1998 r., Nr 157, poz. 1031).

Innym rozporządzeniem mającym wpływ na funkcjonowanie statystyki publicznej jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 listopada 2007 r. w sprawie wprowadzenia Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) (Dz. U. 2007 Nr 214, poz. 1573, z późn. zm.). NTS weszła w życie z dniem 1 stycznia 2008 r., a została opracowana na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. w sprawie ustalenia wspólnej klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) (Dz. Urz. UE. L 154 z 21.06.2003, z późn. zm.). Nomenklatura NTS została opracowana w oparciu o istniejący

trójstopniowy podział kraju na województwa, powiaty i gminy, przy pomocy którego wyodrębnione zostały dwa dodatkowe nieadministracyjne poziomy, tj. regiony i podregiony.

2) Potrzeby legislacyjne

W chwili obecnej trwają prace przygotowawcze do zmiany ustawy o statystyce publicznej. Konieczna jest również nowelizacja *Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia, stosowania i udostępniania krajowego rejestru urzędowego podziału terytorialnego kraju oraz związanych z tym obowiązków organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego*. Projektowane zmiany będą dotyczyły również dostosowania tych przepisów do zapisów ustawy o infrastrukturze informacji przestrzennej oraz aktów wykonawczych do tej ustawy.

2. PROGRAM DZIAŁAŃ W UJĘCIU TEMATYCZNYM

2.1 PROGRAM DZIAŁAŃ DLA TEMATU „JEDNOSTKI STATYSTYCZNE”

1) Analiza stanu obecnego w świetle obowiązujących już przepisów, projektów. specyfikacji danych INSPIRE oraz zidentyfikowanych potrzeb krajowych

Jednostki statystyczne: rejony statystyczne i obwody spisowe wchodzą w zakres krajowego rejestru urzędowego podziału terytorialnego kraju TERYT prowadzonego przez Prezesa GUS na podstawie ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 1995 Nr 88, poz. 439 z późn. zm.). Zasady podziału na rejony statystyczne i obwody spisowe podane są w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia, stosowania i udostępniania krajowego rejestru urzędowego podziału terytorialnego kraju oraz związanych z tym obowiązków organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 1998 r. Nr 157, poz. 1031 z późn. zm.).

Jednostki statystyczne stanowią rejony statystyczne i obwody spisowe, które służą głównie do przeprowadzania spisów oraz opracowywania ich wyników. Podział na te jednostki prowadzony jest w 16 Urzędach Statystycznych (US) zlokalizowanych w miastach wojewódzkich. Granice rejonów statystycznych i obwodów spisowych zostały utrwalone na mapach cyfrowych i są corocznie aktualizowane. Aktualizacja obejmuje również następujące systemy informatyczne prowadzone w przekroju rejonów statystycznych i obwodów spisowych:

- system identyfikacji adresowej ulic, nieruchomości, budynków i mieszkań NOBC,
- system rejonów statystycznych i obwodów spisowych BREC.

Systemy te aktualizowane są corocznie w zakresie zmian w sieci rejonów statystycznych i obwodów spisowych oraz kwartalnie w zakresie przyrostów i ubytków zasobów mieszkaniowych.

Centralna baza wymienionych systemów informatycznych prowadzona jest w Centrum Informatyki Statystycznej.

2) Aktualizacja list zbiorów danych IIP, INSPIRE i komplementarnych w temacie

Zbiory danych: rejony statystyczne i obwody spisowe zostały umieszczone w ewidencji zbiorów i usług danych przestrzennych (PL.ZIPGUS.312).

3) Zakres i terminy prac wynikające z przepisów INSPIRE i potrzeb krajowych

Zbiór danych dotyczący tematu jednostki statystyczne został utworzony w październiku 2009 r., traktowany jest wobec tego jako zbiór istniejący przed zakończeniem transpozycji dyrektywy INSPIRE na prawo krajowe. Przybliżony termin na udostępnienie zbiorów i usług danych przestrzennych z tego tematu to październik 2020 r. Ostateczny termin zostanie określony po publikacji reguł implementacyjnych w formie rozporządzenia Komisji Europejskiej.

4) Planowane i realizowane projekty w temacie, stan realizacji oraz konkretne wyniki w latach 2012-2013

W zakresie wykorzystania infrastruktury sprzętowo-programowej GUS rozpoczął rozbudowę środowiska analiz geoprzestrzennych – budowę portalu geostatystycznego. Głównym zadaniem portalu ma być prezentacja wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010 oraz Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 na mapach. W ramach portalu uruchomiony zostanie również podsystem usług INSPIRE, który docelowo serwować ma usługi danych przestrzennych dla tematów danych, dla których Prezes GUS jest organem wiodącym. Podsystem ma mieć zgodność z wersjami 3.0 specyfikacji danych dla obu tematów.

Obecnie bazy statystycznych punktów adresowych oraz granic podziału statystycznego prowadzone są lokalnie na stanowiskach operatorów przestrzennych baz adresowych. Docelowo w ramach rozbudowy portalu geostatystycznego planuje się wdrożenie systemu replikacji tych danych do poziomów wojewódzkiego i centralnego, rozszerzenie bazy statystycznych punktów adresowych o podsystem przechowujący lokalizacje jednostek z Bazy Jednostek Statystycznych (BJS). Planowane jest również wdrożenie systemu replikacji danych referencyjnych (ortofotomapy, granic podziału administracyjnego, działek ewidencyjnych, obrębów ewidencyjnych i innych) z poziomu centralnego do stanowisk operatorów. Rozbudowa portalu w zakresie opisanym powyżej została zgłoszona do Programu Zintegrowanej Informatyzacji Państwa jako wstępny projekt do nowej perspektywy finansowej 2014-2020. Program zastąpi Plan Informatyzacji Państwa, do którego portal również był zgłaszany.

5) Relacje względem innych organów wiążące się z tematem

Służby statystyki publicznej ściśle współpracują w zakresie wymiany informacji ze służbą geodezyjną i kartograficzną, gdyż zgodnie z obowiązującymi przepisami podział statystyczny powinien być spójny zarówno z granicami podziału terytorialnego jak i z podziałem ewidencyjnym.

6) Stan do osiągnięcia na koniec roku 2013

Na koniec 2013 r. GUS planuje:

- udostępnienie metadanych dla zbiorów danych przestrzennych „rejony statystyczne” i „obwody spisowe”,
- uruchomienie usług przeglądania, wyszukiwania i pobierania dla zbiorów danych przestrzennych „rejony statystyczne” i „obwody spisowe”.

3. PROGRAM DZIAŁAŃ W UJĘCIU TEMATYCZNYM

3.1 PROGRAM DZIAŁAŃ DLA TEMATU „ROZMIESZCZENIE LUDNOŚCI – DEMOGRAFIA”

1) Analiza stanu obecnego w świetle obowiązujących już przepisów, projektów. specyfikacji danych INSPIRE oraz zidentyfikowanych potrzeb krajowych

Informacje o rozmieszczeniu ludności są gromadzone zgodnie z ustawą o zasadniczym trójstopniowym podziale terytorialnym państwa (Dz. U. z 1998 r. Nr 96 poz. 603 oraz Nr 103, poz. 652) oraz Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie wprowadzenia Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) (Dz. U. z 2007 r. Nr 214, poz. 1573) opracowanym na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. Corocznie informacje o lokalnych jednostkach administracyjnych są przekazywane Komisji Europejskiej (Eurostat system of local administrative units (LAU)). Ponadto informacje w zakresie rozmieszczenia ludności są gromadzone na podstawie Rozporządzenia (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 763/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie spisów powszechnych ludności i mieszkań oraz w rozporządzeniach wykonawczych Komisji Europejskiej.

Rozmieszczenie ludności jest badane według 5 hierarchicznie powiązanych jednostek, z czego:

- 3 określono jako poziomy regionalne:
 - Poziom 1 – regiony
 - Poziom 2 – województwa
 - Poziom 3 – podregiony
- 2 określono jako poziomy lokalne:
 - Poziom 4 – powiaty
 - Poziom 5 – gminy

2) Aktualizacja list zbiorów danych IIP, INSPIRE i komplementarnych w temacie

Nie utworzono jeszcze zbiorów danych przestrzennych dla tematu.

3) Zakres i terminy prac wynikające z przepisów INSPIRE i potrzeb krajowych

W związku z tym, iż temat danych przestrzennych rozmieszczenie ludności (demografia) nie zawiera sam w sobie danych przestrzennych (jedynie dane statystyczne, które uzyskują odniesienie przestrzenne tylko po połączeniu z jednostkami podziału statystycznego) oraz że dane odnośnie rozmieszczenia ludności gromadzone są wg przepisów obowiązujących przed zakończeniem transpozycji dyrektywy INSPIRE na prawo krajowe, należy rozumieć, iż rozmieszczenie ludności również jest zbiorem danych istniejących. Wobec tego termin na udostępnienie zbiorów i usług danych przestrzennych z tego tematu to październik 2020 r. Ostateczny termin zostanie określony po publikacji reguł implementacyjnych w formie rozporządzenia Komisji Europejskiej.

4) Planowane i realizowane projekty w temacie, stan realizacji oraz konkretne wyniki w latach 2012-2013

W zakresie wykorzystania infrastruktury sprzętowo-programowej GUS rozpoczął rozbudowę środowiska analiz geoprzestrzennych – budowę portalu geostatystycznego. Głównym zadaniem portalu ma być prezentacja wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010 oraz Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 na mapach. W ramach portalu uruchomiony zostanie również podsystem usług INSPIRE, który docelowo serwować ma usługi danych przestrzennych dla tematów danych, dla których Prezes GUS jest organem wiodącym. Podsystem ma mieć zgodność z wersjami 3.0 specyfikacji danych dla obu tematów.

5) Relacje względem innych organów wiążące się z tematem

Dane dla tematu „Rozmieszczenie ludności – demografia” mogą zostać wykorzystane przy współpracy ze szczeblem zarządzającym w regionach jako niezwykle pomocne narzędzie przy podejmowaniu strategicznych decyzji na poziomie gminnym, powiatowym czy wojewódzkim. Dzięki danym przestrzennym można monitorować dany teren, dokonywać analiz, prognozować rozwój regionu oraz szacować różnego rodzaju ryzyka, jak i opracowywać sposoby zapobiegania. GUS podjął współpracę z samorządami gminnymi. W 2010 r. zakupił 2500 zestawów komputerowych wraz z oprogramowaniem, które w czerwcu 2010 r. zostały przekazane na podstawie umów użyczenia mienia pomiędzy urzędami statystycznymi a urzędami gmin. Umowy te stanowiły podstawę odbioru i użytkowania przedmiotowych zestawów komputerowych wraz z oprogramowaniem podczas PSR 2010 oraz NSP 2011 przez gminne biura spisowe.

W związku z zakończeniem realizacji zadań spisowych Prezes GUS po otrzymaniu pisma od Związku Powiatów Polskich o możliwym zagospodarowaniu składników rzeczowych majątku ruchomego podjął decyzję o nieodpłatnym przekazaniu gminom zakupionych zestawów komputerowych, bez zastrzeżenia obowiązku zwrotu, w celu realizacji badań, przewidzianych w programie badań statystycznych statystyki publicznej oraz wykorzystania do realizacji następujących celów statystyki publicznej:

- 1) umożliwienia gminom dostępu do analiz przestrzennych prezentujących dane spisowe agregowane do mniejszych niż gmina obszarów - dzięki zdefiniowaniu grup użytkowników w portalu geostatystycznym oraz w Analitycznej Bazie Mikrodanych;

- 2) przekazywania danych z badań ankietowych w warunkach ułatwionego zapewnienia bezpieczeństwa danych poprzez wykorzystanie systemów zainstalowanych na tych komputerach;
- 3) przekazywania danych z gminnych systemów informacyjnych do statystyki publicznej zgodnie z programem badań statystycznych statystyki publicznej.

6) Stan do osiągnięcia na koniec roku 2013

Na koniec 2013 r. GUS planuje:

- udostępnienie metadanych dla zbioru danych przestrzennych „rozmieszczenie ludności – demografia” ,
- uruchomienie usług przeglądania, wyszukiwania i pobierania dla zbiorów danych przestrzennych „rozmieszczenie ludności - demografia”.

4. PROGRAM DZIAŁAŃ UZUPEŁNIAJĄCYCH

4.1 WZMOCNIENIE KOORDYNACJI

1) Wzmacnianie własnej struktury koordynacyjnej

GUS nie przewiduje wzmacniania własnej struktury koordynacyjnej.

2) Współdziałanie z organem koordynującym

GUS na bieżąco współpracuje z Głównym Geodetą Kraju, który koordynuje tworzenie IIP w Polsce. Przedstawiciel GUS uczestniczy w pracach Rady Infrastruktury Informacji Przestrzennej. GUS corocznie opracowuje sprawozdania dotyczące organizacji, koordynacji i monitorowania działań związanych z tworzeniem, utrzymywaniem i rozwijaniem infrastruktury, w zakresie przyporządkowanych tematów danych przestrzennych i przekazuje je do GGK.

3) Współpraca z innymi organami wiodącymi

Specyfikacja tematu „Zdrowie i bezpieczeństwo ludności”, dla którego organem wiodącym jest Minister Zdrowia, przewiduje między innymi ścisłe powiązania danych o zdrowiu i bezpieczeństwie z jednostkami przestrzennymi określonymi przez GUS dla celów statystycznych. W warunkach polskich powiązanie to będzie mogło być realizowane przy pomocy identyfikatorów TERYT i z tego względu potrzebna jest współpraca GUS z osobami zajmującymi się tym tematem w Ministerstwie Zdrowia lub instytucjach mu podległych.

4) Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego

Patrz punkty 2.1.5. i 3.1.5.

5) Zapewnienie niezbędnych przepływów danych z/do rejestrów publicznych

Zgodnie z art. 24b ustawy z dnia 17 maja 1989 r. *Prawo geodezyjne i kartograficzne* (Dz.U. z 2010 r., Nr 193, poz. 1287 j.t.) Główny Geodeta Kraju we współpracy ze starostami, wojewodami i marszałkami województw oraz Ministrem Sprawiedliwości, ministrem właściwym do spraw administracji publicznej, ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, ministrem właściwym do spraw środowiska, Prezesem Głównego Urzędu Statystycznego oraz Prezesem Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa tworzy i utrzymuje zintegrowany system informacji o nieruchomościach, będący systemem teleinformatycznym, umożliwiającym m.in.:

- wymianę danych w formie dokumentów elektronicznych między ewidencją gruntów i budynków a innymi rejestrami publicznymi, takimi jak: księga wieczysta, państwowy rejestr granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju, krajowy rejestr urzędowy podziału terytorialnego kraju, krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej,

krajowy system ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, w zakresie niezbędnym do prowadzenia tych rejestrów publicznych, a także przekazywanie w formie dokumentów elektronicznych zawiadomień o zmianach danych, dokonywanych w poszczególnych rejestrach publicznych, mających znaczenie dla innych rejestrów publicznych włączonych do zintegrowanego systemu informacji o nieruchomościach,

- weryfikację zgodności danych ewidencji gruntów i budynków z danymi zawartymi w: księgach wieczystych, Powszechnym Elektronicznym Systemie Ewidencji Ludności, krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej oraz krajowym rejestrze urzędowym podziału terytorialnego kraju, a także pozyskiwanie danych zawartych w tych rejestrach na potrzeby ewidencji gruntów i budynków,
- udostępnianie organom administracji publicznej zintegrowanych zbiorów danych ewidencji gruntów i budynków, niezbędnych do realizacji przez te organy ich ustawowych zadań publicznych, dotyczących w szczególności badań statystycznych, spisów powszechnych, prowadzenia krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, prowadzenia krajowego rejestru urzędowego podziału terytorialnego kraju, planowania gospodarczego, planowania przestrzennego, środowiska, ewidencji podatkowej nieruchomości, kontroli państwowej, zwalczania korupcji oraz bezpieczeństwa wewnętrznego.

Prezes GUS we współpracy z Głównym Geodetą Kraju zapewni rozwiązania techniczne umożliwiające dostęp, za pośrednictwem zintegrowanego systemu informacji o nieruchomościach, do danych zawartych w prowadzonych przez GUS rejestrach publicznych.

4.2 BADANIA I ROZWÓJ

1) Określenie optymalnych modeli danych w tematach IIP z uwzględnieniem wymagań INSPIRE oraz potrzeb i możliwości krajowych

Modele danych zostaną stworzone po opublikowaniu finalnych wersji (3.0) specyfikacji danych dla tematów: jednostki statystyczne, rozmieszczenie ludności (demografia).

2) Zapewnienie harmonizacji zbiorów i usług danych przestrzennych pod względem technologicznym

Istniejące zbiory danych przestrzennych dla tematu danych jednostki statystyczne prowadzone są w jednolitej strukturze – lokalnie na stanowiskach operatorów przestrzennych baz adresowych. Wzajemna spójność zbiorów danych zapewniona jest poprzez dostosowanie granic podziału statystycznego do granic opracowywanego przez operatora obszaru (przeważnie powiatu).

3) Dalsze prace badawcze ukierunkowane na możliwie szybkie osiągnięcie praktycznych efektów IIP

Po przygotowaniu i opublikowaniu danych statystycznych w portalu geostatystycznym możliwe będzie wykonywanie różnorodnych analiz przestrzennych z wykorzystaniem m.in. danych o rozmieszczeniu ludności. Szeroki zakres analiz będzie dostępny dla użytkowników portalu będących pracownikami statystyki publicznej.

4.3 UPOWSZECHNIANIE WIEDZY I KSZTAŁCENIE SPECJALISTÓW

1) Upowszechnianie wiedzy i umiejętności w zakresie umożliwiającym szerokie korzystanie z zasobów informacyjnych objętych tematami programu

W statystyce publicznej wyszkolono ponad 200 osób w zakresie pracy z oprogramowaniem GIS. W urzędach statystycznych i ich oddziałach osoby te zajmują się prowadzeniem przestrzennych baz adresowych zawierających statystyczne punkty adresowe oraz rejony statystyczne i obwody spisowe.

2) Kształcenie i doszktałanie specjalistów zgodnie z rzeczywistymi potrzebami

Przedstawiciele GUS brali udział w szkoleniach realizowanych w ramach projektu *Edukacyjne wsparcie procesu wdrażania dyrektywy INSPIRE w administracji samorządowej w kontekście podniesienia jakości usług i efektywności działania* realizowanego przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii. Pracownicy GUS uczestniczyli w dwóch grupach szkoleń: szkoleniach eksperckich oraz szkoleniach podstawowych. Dzięki udziałowi w szkoleniach pracownicy służb statystyki publicznej pozyskali szeroką wiedzę dotyczącą budowania infrastruktury informacji przestrzennej (IIP) oraz administrowania IIP.

Ponadto Pan Mirosław Migacz, jako przedstawiciel GUS jest ekspertem w Tematycznej Grupie Roboczej INSPIRE do spraw rozwoju specyfikacji danych dla jednostek statystycznych i rozmieszczenia ludności (demografii) – dwóch tematów danych przestrzennych z załącznika III dyrektywy (*TWG SU-PD – Thematic Working Group – Statistical Units and Population Distribution*).

4.4 WSPÓŁDZIAŁANIE W RAMACH INSPIRE

1) Zapewnienie dostępu instytucjom i organom Wspólnoty do zbiorów i usług danych przestrzennych zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 268/2010 z dnia 29 marca 2010 r.

W listopadzie 2012 r. zakończy się realizacja projektu mającego na celu przygotowanie portalu geostatystycznego. W ramach portalu uruchomiony zostanie podsystem usług INSPIRE serwujący usługi danych przestrzennych dla tematów: jednostki statystyczne i rozmieszczenie ludności (demografia) o modelach zgodnych ze specyfikacjami w wersjach 3.0 dla tych tematów.

2) Monitorowanie i sprawozdawczość w zakresie określonym Decyzją Komisji z dnia 5 czerwca 2009 r.

Dyrektywa 2007/2/WE wymaga, aby państwa członkowskie monitorowały wdrażanie swoich infrastruktur informacji przestrzennej i korzystanie z tych infrastruktur oraz aby składały sprawozdania dotyczące wdrożenia dyrektywy. Zgodnie z Decyzją KE z dnia 5 czerwca 2009 r. w sprawie wykonania dyrektywy 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i rady w zakresie monitorowania i sprawozdawczości krajowy punkt kontaktowy przekazuje Komisji Europejskiej wyniki monitorowania (wartości wskaźników ogólnych i szczegółowych w procentach) oraz przekazuje sprawozdanie zbiorcze dla zidentyfikowanych zbiorów danych przestrzennych i usług zawierające podsumowujący opis w zakresie:

- koordynacji i zapewnienia jakości,
- wkładu w funkcjonowanie i koordynację infrastruktury,
- korzystania z infrastruktury informacji przestrzennej,
- rozwiązań służących wspólnemu korzystaniu z danych, kosztów i korzyści związanych z wdrożeniem dyrektywy.

GUS jako organ wiodący corocznie opracowuje sprawozdanie dotyczące organizacji, koordynacji i monitorowania działań związanych z tworzeniem, utrzymywaniem i rozwijaniem infrastruktury, w zakresie przyporządkowanych mu dwóch tematów danych przestrzennych i przekazuje je do krajowego punktu kontaktowego tj. GGK.

5. STRESZCZENIE

Statystyka publiczna od kilku lat wykorzystuje i tworzy dane przestrzenne. Z wykorzystaniem materiałów referencyjnych w formie danych przestrzennych pozyskanych m.in. z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego (tj. ortofotomapa, państwowy rejestr granic i powierzchni jednostek podziału terytorialnego kraju, dane z ewidencji gruntów i budynków) oraz własnych

materiałów (papierowych map z granicami podziału statystycznego oraz szkiców sytuacyjnych z położeniem budynków w terenie) stworzono w statystyce publicznej następujące zbiory:

- statystyczne punkty adresowe (położenie wszystkich budynków znajdujących się w podsystemie NOBC rejestru TERYT, czyli wszystkich budynków, w których znajdują się mieszkania),
- rejony statystyczne,
- obwody spisowe.

Ww. warstwy są częścią tzw. przestrzennych baz adresowych. Dane z tych baz zostały wykorzystane do przeprowadzenia Powszechnego Spisu Rolnego 2010 i Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. Podczas spisu służyły m.in. do kierowania rachmistrzów spisowych do respondentów przy pomocy GPS. Po spisach służą jako odniesienie przestrzenne danych statystycznych – wszystkie dane zbierane były z odniesieniem do konkretnego statystycznego punktu adresowego (lub niekiedy centroidy działki w spisie rolnym).

Przestrzenne bazy adresowe są obecnie prowadzone lokalnie na stanowiskach operatorów. Docelowo planuje się wdrożenie systemu replikacji tych danych do poziomów wojewódzkiego i centralnego, rozszerzenie bazy statystycznych punktów adresowych o podsystem przechowujący lokalizacje jednostek z Bazy Jednostek Statystycznych (BJS). Planowane jest również wdrożenie systemu replikacji danych referencyjnych (ortofotomapy, granic podziału administracyjnego, działek ewidencyjnych, obrębów ewidencyjnych i innych) z poziomu centralnego do stanowisk operatorów.

W zakresie wykorzystania infrastruktury sprzętowo-programowej GUS rozpoczął rozbudowę środowiska analiz geoprzestrzennych – budowę portalu geostatystycznego. Portal będzie umożliwiał:

- udostępnianie danych statystycznych (wyników spisów) zagregowanych do różnych poziomów NTS,
- wykonywanie analiz przestrzennych (gotowych oraz indywidualnych zamówień, z zachowaniem tajemnicy statystycznej),
- redagowanie własnych map tematycznych w formie kartogramów oraz ich drukowanie,
- korzystanie z zewnętrznych usług WMS,
- udostępnianie danych w formie usług danych przestrzennych zgodnych ze specyfikacjami INSPIRE.

Prezes GUS jest organem wiodącym w zakresie dwóch tematów danych przestrzennych z załącznika III dyrektywy INSPIRE: jednostki statystyczne i rozmieszczenie ludności (demografia).

Zbiór danych dotyczący tematu jednostki statystyczne został utworzony w październiku 2009 r., traktowany jest wobec tego jako zbiór istniejący przed zakończeniem transpozycji dyrektywy INSPIRE na prawo krajowe. Przybliżony termin na udostępnienie zbiorów i usług danych przestrzennych z tego tematu to październik 2020 r. Ostateczny termin zostanie określony po publikacji reguł implementacyjnych w formie rozporządzenia Komisji Europejskiej.

W związku z tym, iż temat danych przestrzennych rozmieszczenie ludności (demografia) nie zawiera sam w sobie danych przestrzennych (jedynie dane statystyczne, które uzyskują odniesienie przestrzenne tylko po połączeniu z jednostkami podziału statystycznego) oraz że dane odnośnie rozmieszczenia ludności gromadzone są wg przepisów obowiązujących przed zakończeniem transpozycji dyrektywy INSPIRE na prawo krajowe, traktowany jest również jako zbiór istniejący. Przybliżony termin na udostępnienie zbiorów i usług danych przestrzennych z tego tematu to październik 2020 r. Ostateczny termin zostanie określony po publikacji reguł implementacyjnych w formie rozporządzenia Komisji Europejskiej.

Na koniec 2013 r. GUS planuje udostępnienie metadanych oraz uruchomienie usług przeglądania, wyszukiwania i pobierania dla zbiorów danych przestrzennych jednostki statystyczne i rozmieszczenie ludności (demografia).